

O Čechi

Phenel phes, hoj pro Čechi hin 200-250 ezera Roma. O Roma avile pro Čechi the pre Morava imar andro dešustvarto šelberš. But Roma andal o Čechi the e Morava mule andro dujto lumakero mariben. But Roma, so dživen pro Čechi adadžives, avile pal o dujto lumakero mariben pal e Slovensko.

E Francija

Te na rachinas le Romen, so avile te dživel andre Francija andal e tosarutni Evropakeri rig, hin andre Francija 400 ezera Roma. Maškar o Roma, so čirla dživenas andre Francija perel: o Kalderara, o Manuša the o Gitani. But o Roma andre Francija phirenas pal o them u avka peske zarodenas love – sas len jekh than, kaj bešenas a khatar pes videnas pro drom. Dži akana andre Francija bešen kajse Roma, so avka phiren pal o them, buter lendar aLe imar hine zabešte. . Pal o Kalderara andre Francija pisinelas o Matéo Maximoff, leskero dad sas le Kalderarendar u maškar lende o Matéo baril'a avri, leskeri daj avelas khatar o Sinti.

E Rusiko

O Roma pes andre Rusiko zabešle andro 17. the 18. Šelberš. Andre Rusija avile andal o Polčiko the andalo phuva khatar o Balkan. Pal o peršo lumakero mariben, kana pes andre Rusija ačhavelas o nevo štatos, le Romen but podporinenas, kaj te bararen lengeri kultura – akor andre Rusija denas avri the o perše gend'i pisimen andre romaňi čhib. Nasigeder, andro berš 1931 andre Moskva tiž ačhade peršo romano profesionalno teatros – vičinelas pes Romen, o hiri pal leste džanas pal cali Europa. Vičinel pes pal leste the o romano teatros pre Slovensko. Phenel pes, hoj andre Rusiko dživen buter sar 200 ezera Roma.

E Ukrajina

But Roma has murdarde andro dujto lumakero mariben. O organizaciji phenen, hoj andre Ukrajina adadžives dživen buter sar 400 ezera Roma.

O Belorusiko

Andro Belorusiko dživen 50 ezera Roma. But lendar hin andal e Polčiko, khatar andro Belorusiko odgele andro 18. šelberš.

E Polčiko

Phenel pes, hoj andre Polčiko dživen 30 – 40 ezera Roma. Varesave Roma gele te bešel andro Němciko. Andro polčiko foros Tarnow le Romen hin lengero muzemos – odoj šaj džan te dikhel o purane romane verdana, u šaj pes odoj dodžanen na ča pal le Romengeri historija andre Polčiko the lengere but'a a sojegaver, ale the pal oda, so keren o Roma andre Polčiko adad'ives – o muzeum sikhavel o but'a le Romane artistendar, del avri gend'a pal o Roma, sojegaver.

O Portugalsko

Andro Portugalskos dživen 50 ezera Roma.

O Špañelsko

Andro Špañelsko bešen nekbuter Roma andre cali ratutñi rig Evropakeri. Phenel pes, hoj adaj dživen 700 ezera Roma. Perše Roma avile pro Pireneje imar andro 15. šelberš. Buter sar jepaš Roma bešen andre Andalusija. Andal e Andalusija tiž pochazinel o hirešno flamenko. Phenel pes, hoj buter manušngere grupi bararde kada kheliben andre koda, so amen adad'ives džanas, maškar lende the o Roma. O Roma andal e nekpuraneder romañi grupa andro Špañelsko pes vičinen Gitanos abo Kale, hin len tiž peskeri čhib – „o caló“. Andro caló hin zoraes mišinel e španělciko čhib the e romañi čhib.

O Grecko

Andro Greckos dživen 200 ezera Roma. Andro Greckos phiren te dživel but Roma andal e Albanija.

O Bulharsko

Andro Bulharskos dživen buter sar 800 ezera Roma. Oda hin maj 10 percenta savore Romendar, so dživen pro svetos. But Bulharska Roma odgele te dživel andro thema so hine pre ratutñi rig Evropakeri, arakhen len the andre Amerika. But le Romendar andre Bulharsko sas muslimi, al'e tel o komunisti musinenas te čerinel lengeri vera the lengere nava.

E Rumunija

Phuv, kaj dživen nekbuter Roma pro calo svetos. Phenel pes, hoj adaj dživen 2,5 – 3 miliona Roma. E Rumunija hiŋi o peršo them khatar la Europakeri tosarutŋi rig, kaj pes chudl'a - pal o 1990 berš - te sikhavel e romaŋi čhib andre škola, u kaj chudne te bičhavel le Romane asistenti vaj mediatori andre školi, kaj te šegetinen le učitelenge the le romane dajenge dadenge le pharipnaha andre škola.

O Srbsko/e Serviko

Dživen adaj 350 ezera Roma. Perše Roma avile andre them andro 14. šelberš.

E Bari Britanija

Perše Roma avile andre Bari Britanija pro agor 15. šelberš. Phenel pes, hoj adaj dživen 100 ezera Roma. O Roma andre Anglija na sas zabešte – phirenas le verdanenca foros forostar, dživenas buter but'endar, al'e o nekhirešneder sas ajse Roma, so bikenavkernas o graja. Varesave Roma andre kada them imar bešen pre jekh than, ale mek hin but ajse, so dži adad'ives phiren u maren pen pal oda, kaj o štatos len te podporinel kavka, hoj len kerel thana, kaj šaj zaačhaven pro lengero drom bije dar, hoj len vareko tradela het.

E Němciko

E nekpuraneder Romengeri grupa andro Němciko pen vičinen Sinti. The jon sas phiradutne Roma – na bešenas calo berš pre jekhthan, ale khatar lengero gav abo foros pes mukhenas pro drom – pre vajkeci d'ives, the pre vajkeci čhon. O Sinti tiž phirenas (u bešenas) varekana pro Čechi (varesavi Sinti mek adad'ives bešen pro Čechi the pre Morava). Andro dujto lumakero mariben igen but džene khatar lende has murdarkerde. Akana andre němcko nekbuter dživen o Roma khatar o Kosovo u the andal avre thema pal o Balkanos. O Sinti terd'on pre peskero nav – Sinti -, na kamen, kaj len vareko te vičinel Roma. Hin len tiž lengeri čhib – phenen lake *romanes*. Vaš oda, so pes lengere dajenca, dadenca ačhil'a andro dujto mariben, na kamen, kaj o aver džene, so na aven khatar o Sinti, te prindžaren e čhib.

E Slovensko

Phenel pes, hoj pro Slovenskos dživen 450 ezera Roma. Oda hin, hoj o Roma pro Slovensko hine nekzoraleder minoritno grupa andre Evropa, bo kijo Slovaka keren avri 10 percenta savore manušendar, so odoj dživen.

E Italija

Andre Italija dživen 80 ezera Roma. Avile adaj andro 15. šelberš.

E Ungriko

Phenel pes, hoj adaj dživen 500 – 750 ezera Roma. Andre Ungriko bešen trin bare Romengeri grupi – o zabešte Roma, o Vlachi, the o Beaša. O zabešte Roma hin ajse, so len prindžaras andal e Slovensko u phenas pes lende ungrike Roma – the lengeri čhib marel pr'oda, sar vakeren o Ungrike Roma pre Slovensko, ale baro koter kole zabešte Romendar andre Ungriko imar romanes na vakerel. O Roma, so jekhbuter vakeren romanes andro Ungriko hin o Vlachi – peren andre kodi bari grupa, so len prindžares the khatar o Čechi the e Slovensko – o lovara. O Beaša hin jekh interesatno grupa le Romengeri (kajča jon tiž na kamen, kaj len te vičinas Roma) – hin len peskeri čhib, so nane romaňi, al'e puraňi rumunsko čhib. Čirla kola Roma jekhbuter kerenas but'i le kašteha – le kaštendar kerenas o roja, čarora, čara the bare balaňa.

E Albanija

Andre Albanija dživen 100 ezera Roma. But Roma andal e Albánija džan te dživel andre aver thema.